

เด็กปัญญาเลิศ

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันอาทิตย์ที่ 08 ธันวาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 08 ธันวาคม 2013 เวลา 09:58 น.

ผลการวิจัยบอกว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษสูงมากเหล่านี้ ร้อยละ 20-25 มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม ตัวเลขนี้สูงกว่าในเด็กทั่วไปเท่าตัว แต่เด็กที่มีความสามารถพิเศษปานกลาง ไม่มีปัญหานี้

เด็กปัญญาเลิศ

บทความเรื่อง [Uncommon Talents : Gifted Children, Prodigies and Savants](#) เขียนโดย Ellen Winner ตีพิมพ์ในนิตยสาร Scientific American ในปี ค.ศ. 1998 และพิมพ์ซ้ำในหนังสือ [The Science of Education](#) ในปี 2012 บอกว่า เด็กปัญญาเลิศนั้นไม่ใช่ว่าจะเลิศไปเสียทุกด้าน เพราะจริงๆ แล้วปัญญามีธรรมชาติเป็นพหุปัญญา เด็กที่มีปัญญาเลิศมักมีเฉพาะบางด้าน และอ่อนแอมากในบางด้าน

และบอกว่าการศึกษาเข้าใจผิดเรื่องเด็กปัญญาเลิศมานานเกือบ ๑ ศตวรรษ จากผลงานวิจัยระยะยาว (กว่า ๗๐ ปี) ของยักษ์ใหญ่ในด้านนี้ คือ [Lewis M. Terman](#)

แห่งมหาวิทยาลัย สแตนฟอร์ด ศึกษาเด็ก ไอคิวสูง ๑๓๕ ขึ้นไป กว่า ๑,๕๐๐ คน โดยการวิจัยนี้มีข้อผิดพลาดใหญ่หลวงตั้งแต่เริ่มต้น คือมอบให้ครูเสนอเด็กที่ตนคิดว่าสมองดีที่สุดไปรับการทดสอบเพื่อคัดเลือก โดยวิธีคัดเลือกแบบนี้ จะได้เฉพาะเด็กที่ครู เห็นว่าเก่งเท่านั้น เด็กปัญญาเลิศที่เกเร หรือเก็บตัว หรือปรับตัวเข้ากับสังคมกับเพื่อนไม่ได้ จะไม่อยู่ในข่าย ทำให้ผลการศึกษาเรื่องเด็กปัญญาเลิศของ เทอร์แมน ผิดพลาด

เทอร์แมน บรรยายเด็กปัญญาเลิศอย่างเลิศเลอเกินจริง คือไม่ใช่เด่นพิเศษด้านการเรียนวิชาเท่านั้น ยังเด่นพิเศษด้านสุขภาพ การปรับตัวเข้ากับสังคม และทัศนคติด้านคุณธรรม นำไปสู่ความเข้าใจผิดว่า เด็กปัญญาเลิศจะมีชีวิตที่มีความสุข มีความสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งต่างๆ ได้เก่ง จึงเป็นเด็กที่ครูไม่ต้องเอาใจใส่มากนัก เป็นความเข้าใจผิดที่วงการศึกษายังยึดถือมาจนปัจจุบัน

ความเป็นเด็กปัญญาเลิศ (gifted) มีลักษณะเด่น ๓ อย่าง

1. เรียนรู้เร็ว (precocious)
2. มีความสนใจและเรียนรู้ในรูปแบบของตนเอง ไม่ได้เรียนตามแนวทางปกติทั่วไป
3. มีความสนใจดื่มด่ำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ อาจมุ่งมั่นดื่มด่ำมากจนไม่สนใจเรื่องอื่น หรือไม่สนใจโลกภายนอก

จุดอ่อนของเด็กปัญญาเลิศคือ อาจอ่อนไหวต่อปัจจัยด้านสังคมและอารมณ์มากกว่าเด็กทั่วไป

นักวิจัยที่ให้ภาพของเด็กปัญญาเลิศแตกต่างไปจาก Lewis Terman คือ [Mihaly Csikszentmihalyi](#) แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก (ผู้เขียนหนังสือขายดีเรื่อง [Flow](#)) ที่ได้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่เก่งเป็นพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง (เรียน ศิลปะ ดนตรี กีฬา) มักเข้าสังคมกับเพื่อนยาก เด็กเหล่านี้มีลักษณะ มีแรงบันดาลใจ (drive) สูง มีความคิดเป็นของตนเอง และไม่ชอบยุ่งสิ่งกับใครๆ (introvert) ยังมีความสามารถพิเศษสูงเพียงใด เด็กจะยังรู้สึกโดดเดี่ยว

ผลการวิจัยบอกว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษสูงมากเหล่านี้ ร้อยละ 20-25 มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม ตัวเลขนี้สูงกว่าในเด็กทั่วไปเท่าตัว แต่เด็กที่มีความสามารถพิเศษปานกลาง ไม่มีปัญหานี้

ผลการวิจัยอีกชิ้นหนึ่งบอกว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษจำนวนหนึ่ง จะพยายามซ่อนความสามารถของตน เพื่อจะได้เข้ากับเพื่อนๆ ได้

เด็กปัญญาเลิศ จึงเป็นความท้าทายของครู ที่จะช่วยส่งเสริม ให้เด็กได้ประโยชน์จากปัญญาเลิศของตน และในขณะเดียวกัน ก็มีชีวิตทางสังคมที่ดีในกลุ่มเพื่อน และให้ได้พัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข และได้ใช้ความสามารถพิเศษของตนให้เป็นประโยชน์ตน และประโยชน์ส่วนรวม

เด็กปัญญาเลิศบางคน(unevenly gifted)

เด็กเก่งพิเศษมี ๒ แบบ คือเก่งทุกด้าน กับเก่งบางด้าน ส่วนใหญ่เป็นแบบหลัง ยิ่งเก่งพิเศษยอดเยี่ยมเพียงไร โอกาสตกอยู่ในแบบหลังยิ่งสูง ดังตัวอย่างมีผู้วิจัยพบว่า เด็กที่เก่งคณิตศาสตร์เป็นพิเศษ หรือเก่งพื้นที่ (spatial ability) มักอ่อนด้านถ้อยคำ (verbal ability) ดังตัวอย่างเด็กอายุ ๘ ขวบคนหนึ่ง สอบ SAT ด้านคณิตศาสตร์ได้ ๗๖๐ จากคะแนนเต็ม ๘๐๐ แต่ผลสอบด้านถ้อยคำ ได้เพียง ๒๙๐ จากคะแนนเต็ม ๘๐๐

Benjamin S. Bloom ศึกษาประวัตินักคณิตศาสตร์ระดับโลก ๒๐ คน พบว่าไม่มีใครเลยที่อ่านหนังสือออกก่อนไปโรงเรียน และในจำนวนนี้ ๖ คนมีปัญหาด้านการอ่าน แต่เด็กปัญญาเลิศโดยทั่วไปแทบทุกคนอ่านหนังสือออกก่อนไปโรงเรียน ในหนังสือยกตัวอย่างมากมายของคนปัญญาเลิศพิเศษด้านหนึ่ง แต่มีปัญหาในอีกด้านหนึ่งหรือหลายด้าน

นักปราชญ์ปัญญาอ่อน

ในหนังสือเขาใช้คำว่า savant หมายถึงคนที่เก่งในบางด้าน แต่มี ไอคิวระหว่าง ๔๐ - ๗๐ คือในด้านทั่วไปเป็นคนปัญญาอ่อน และมักเป็นเด็กออทิสติก

savant มี ๒ แบบ คือแบบที่ด้านเก่ง เก่งในระดับคนเก่งทั่วไป กับแบบที่ด้านเก่ง เก่งในระดับเลิศหาตัวจับยาก แบบหลังนี้มีเพียงประมาณ ๑๐๐ คนในโลก ซึ่งมักเก่งด้าน หัตถศิลป์ ดนตรี หรือคิดเลขเร็วสายฟ้าแลบ

savant คือเด็ก unevenly gifted แบบสุดขีด

การจัดการสมองพิเศษ

ผมขอหมายเหตุว่าบทความนี้ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1998 คือ ๑๕ ปีมาแล้ว ในช่วง ๑๕ ปี น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการเด็กปัญญาเลิศเพิ่มขึ้นมากมาย

วิธีการโดยทั่วไปคือ ยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยทั่วไป และจัดการเรียนรู้ที่ท้าทาย จะมีคุณต่อเด็กสมองดีจำนวนมาก

วิธีแยกแยะเด็กปัญญาเลิศเพื่อการศึกษาพิเศษไม่ควรใช้ การทดสอบไอคิว ควรทดสอบความถนัด หรือความสามารถเฉพาะด้าน เมื่อพบก็ให้เด็กได้เรียนวิชานั้นๆ ของนักเรียนชั้นสูงกว่า (advanced course) หรือ AP (Advance Placement) Program ในมหาวิทยาลัย โดยที่ยังเรียนวิชาอื่นๆ กับเพื่อนร่วมชั้นตามปกติ

วิธีการส่งเสริมเด็กเก่งพิเศษบางด้านอีกวิธีหนึ่งเรียกว่า Accelerated Summer Program คือจัดชั้นเรียนวิชาที่ตามปกติใช้เวลาเรียน ๑ ปี แต่จัดให้เรียนภาคฤดูร้อนในเวลา ๒ - ๓ สัปดาห์ เพื่อให้เด็กทั้งได้เรียนวิชา และได้เข้าสมาคมกับเด็กที่ชอบและมีความสามารถพิเศษแบบเดียวกัน

ผมขอหมายเหตุความเห็นส่วนตัวของผม ว่าส่วนที่ต้องจัดการ และจัดการยากกว่า คือจัดการพ่อแม่เด็ก ที่อยากให้ลูกของตนเป็นอัจฉริยะเกินจริง โดยไม่ตระหนักว่า การที่ตนคาดหวังและผลักดันลูกเกินไป อาจก่อผลร้ายต่อชีวิตของลูกในระยะยาว คือทำให้พัฒนาการของลูกไม่ครบด้าน หรือทำให้ลูกเป็นคนมีปมเชิงลบ สภาพที่พึงระวังคือพ่อแม่ผลักดันลูกเพื่อสนองปมเชิงลบของตนเอง

ความพอดี คือเป้าหมาย

เด็กปัญญาเลิศ

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันอาทิตย์ที่ 08 ธันวาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 08 ธันวาคม 2013 เวลา 09:58 น.

วิจารณ์ พานิช

๑๗ พ.ย. ๕๖

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)